

ORD PROF DR HUGO BRAUN'IN BİYOGRAFİSİ (1881 - 1963)

Hugo Braun 7 Nisan 1881'de Prag'da doğmuştur. Doğduğu şehirden ayrılmadan ilk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra Prag'daki Alman Üniversitesi 'nde tıp tahsil etmiş ve 16 Mart 1907'de tıp doktoru olmuştur. 1905 yılından itibaren asistan olarak bu üniversitenin Hijyen Enstitüsü'nde Prof Dr Ferdinand Hueppe ve Prof Bail' in yönetiminde çalışmış, 1909'a kadar burada kalmıştır. Bu enstitüde çalışırken, 1908 martından 1909 nisanına kadar da aynı üniversitede Prof Dr Julius Pohl'un yönetimindeki Farmakoloji Enstitüsü'nde toksikoloji ve fizikokimya metodlarını öğrenmiştir. Dr Hugo Braun, hijyen ve bakteriyoloji pratiğini arttırmak için 1909 nisanında Prof Dr Tajden'in yönetimindeki Bremen Devlet Hijyen Enstitüsü'ne asistan olmuştur.

Dr Hugo Braun 1910 ekiminde Frankfurt a.m.' da Geheimrat Prof Dr Max Neisser'in yönettiği Hijyen Enstitüsü'ne asistan olarak girmiş ve 1912'de bakteriyoloji şubesi şefi olmuştur. Burada, Privat dozent Dr E Teichmann ile birlikte çalışmaya başlamış ve 1912 temmuzundan 1913 temmuzuna kadar Alman Şark Afrikasında, Frankfurt'ta başladıkları Trypanosoma'lar üzerindeki incelemelerine devam etmişlerdir.

Dr Hugo Braun Afrika'dan dönünce 1913'de Prusya uyruğuna geçmiş, 1914'de Eğitim Bakanlığı tarafından sınavsız olarak kendisine hekimlik yapma hakkı ve doktor unvanı verilmiştir. Aynı yıl Elisabeth Staudt adlı Alman ile evlenmiştir ve üç çocuğu olmuştur.

Dr Hugo Braun evvelce Avusturya uyruklu iken askerlik muayenesinde geri hizmete ayrılmıştır. Harp çıkınca Frankfurt Üniversitesi'nde hijyen ordinaryüslüğüne getirilmiş ve ayrıca 18'inci Ordu'nun Sağlık Dairesi'nce Hıfzısıhha Müşaviri ve aynı zamanda Kassel ve Waldeck - Pyrmont bölgesinin Tıbbi Muayeneler Dairesi'nin şefi olmuştur. Bundan başka, Harbiye Bakanlığı kendisine orduya kolera ve tifo aşılarını hazırlamak görevini de vermiştir. Dr Hugo Braun 1916'da ordunun ileri saflarında çalışmak üzere görev istemiş, fakat kendisinin bu arzusu Harbiye Bakanlığı tarafından kabul olunmamış ve yine eski görevinde bırakılmıştır.

1916'da Frankfurt Üniversitesi'nin Tıp Fakül-

tesi'nde Hijyen ve Mikrobiyoloji Privadozent'i olmuş ve 1918'de Profesör ünvanını almıştır. Prof Dr Hugo Braun, Heidelberg'e tayin edilen Prof Hans Sachs'ın yerine 1920'de immünoloji ve seroloji kuramsal derslerini okutma ile görevlendirilmiş ve 1921'de "Ausserordentlicher Professor" olmuştur.

1921'de Prof Dr Hugo Braun'a mikrobiyolojideki ve özellikle bakterilerin metabolizması üzerine araştırmalarından dolayı Paul Ehrlich ödülü verilmiştir.

Prof Dr Hugo Braun 1933 nisanında, Musevi olduğundan dolayı mezun sayılmış ve ağustosta emekliye sevk edilmiştir.

Prof Dr Hugo Braun 1933 yılında İstanbul Üniversitesi tarafından Mikrobiyoloji ve Salgınlar Bilgisi Ordinaryüslüğüne davet edilmiş ve ekim ayında işe başlamıştır. 1934 yılı temmuzunda Parazitoloji Enstitüsü Direktörü Ord Prof İsmail Hakkı Çelebi, emekliye ayrılınca her iki enstitü birleştirilmiş ve bufun idaresi de Hugo Braun'a verilmiştir.

Prof Dr Hugo Braun İstanbul Üniversitesi Mikrobiyoloji Parazitoloji ve Salgınlar Bilgisi Enstitüsü'nde Tıp Fakültesi, Dişçi ve Eczacı yüksek okulları öğrencilerinin okutulması ve enstitü asistanlarının yetiştirilmesi için dersler vermiş, kitaplar yazmış, Türk hekimlerinin bu sahadaki bilgisinin yükseltilmesi için raporlar hazırlamış, konferanslar vermiş ve çalışmalar yayınlamıştır.

Ord Prof Dr Hugo Braun'un çalışmaları ile Dünya ve Türkiye Mikrobiyolojisine büyük katkısı olmuştur.

Ord Prof Dr Hugo Braun frengi serolojisi, kolera vibriyonunun normal sığır serumunda aglütinasyonu, koyun sarkospodisi toksini, streptolizin, trypanosoma'lar, Proteus, Salmonella, Shigella, diğer barsak bakterileri, difteri ve yalancı difteri basilleri, Mycobacterium tuberculosis ve diğer Mycobacterium'lar üzerinde arkadaşları ile birlikte çalışmalar yapmıştır. Indol, H₂S ve KCN testleri, A ve B besiyerleri, Hottinger buyyonu, ıspanak besiyeri, termolabil antijenler orijinal çalışmaların arasındadır.

Anafilaksi, kompleman, dezenfeksiyon, has-

talık etkenlerinin değişimi, fluoresan mikroskopu, kan grupları, kanarya kuşlarında Salmonella infeksiyonları, meyve ve sebzelerde patojen bakterilerin ve helmint yumurtalarının öldürülmesi, bakteri infeksiyonlarının kan emen böceklerle bulaşması, bakterilerde kromatin cisimcikleri arkadaşları ile birlikte çalıştıkları diğer konulardır. Mikrobiyoloji ve Salgınlar Bilgisi ders kitapları yurdumuzda yararlanılan en önemli eserler olmuşlardır.

Ord Prof Dr Hugo Braun 1949'da Münih'teki Ludwig-Maximilians Üniversitesi'nde hijyen ve bakteriyoloji kürsüsüne ders vermek üzere davet edilmiştir. Yeni görevine başlamak üzere 31 Mart 1950'de İstanbul'dan ayrılmıştır. Ord Prof Dr Hugo Braun İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde Tıp öğrencilerine verdiği son dersinde "Bizi denizlerin dibinin bile kabul etmediği bir zamanda, Türkiye'nin bize kucak açması, yaşama ve çalışma imkânı vermesi beni ve ahfadımı ebediyen minnettar edecek ve Türkiye daima benim ikinci vatanım olacaktır" diyerek 16 yıl kendisini misafir eden Türkiye'ye ve Türk milletine şükranını ifade etmiştir.

Ord Prof Dr Hugo Braun yeni çalışma yerinin harpte yıkılması nedeni ile yetersizliğine rağmen, çalışmalarına devam etmiştir. 1951'de Ludolph Brauer'in arzusu ile onun yerine "Alman Tüberküloz Araştırma Enstitüsü"ne ek görevle direktör olmuştur. Ord Prof Dr Hugo Braun 1958'de 77 yaşında üniversiteden emekli olduktan sonra

da, "Ludolph Brauer Institut" olarak adı değiştirilen bu tüberküloz araştırma müessesesinde çalışmalarına devam etmiştir.

27 Mayıs 1969'da Robert Koch'un ölümünün 50'ci yıldönümünde Berlin'de yapılan merasimde Ord Prof Dr Hugo Braun'a "Robert Koch Madalyası" verilmiştir.

1961'de sol taraf hemiplejisi ile yatağa düşmüş ve iki yıl iyileşip çalışacağını umarak hastanede kalmıştır. Son zamanlarda hastalığı artmış, 19 Kasım 1963'de vefat etmiş ve 23 Kasım 1963 tarihinde, yanında hiçbir yakını olmadan Ludwig - Maximilians Üniversitesi tarafından yapılan bir merasimle defnedilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Berke Z: İstanbul Üniversitesi Mikrobiyoloji ve Salgınlar Bilgisi Enstitüsü sabık müdür ve pek muhterem eski şefim Prof Dr Hugo Braun'ın 80. yıl dönümü münasebeti ile, *Türkiye Hijyen ve Tecrübi Biyoloji Dergisi* 21 : 3 (1961).

2. Özek Ö: Hugo Braun ve Mikrobiyolojinin Gelişmesi, İstanbul Üniversitesi. İstanbul Tıp Fakültesi 6. Kurultayı. 2. Türk-Alman Tıbbi İlişkileri Simpozyumu Bildirileri, 24-25 Eylül 1981 İstanbul, s 95, FGV Matbaa İşletmesi, İstanbul (1981).

3. Unat E K: Ölümünün onuncu yılında Ord Prof Dr H Braun'ı hatırlayış, *Cerrahpaşa Tıp Fak Derg* 4 : 294 (1973).

Ord. Prof. Dr. Braun